

مکتبۂ دانش

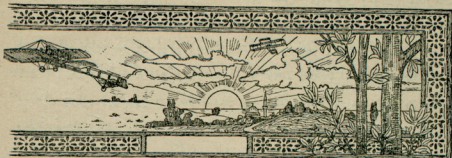
❁ ادبی و سیاسی رسالهٔ اسبوعیه در ❁

۳۱ نجی سنه

۱۸ ذی القعدة ۱۳۲۹

❁ پنجمین ❁

جزو عدد : ۱۲۰

طیاره لر

اهمیتی ، انواعی ، ماضیسی ، ترقیات حاضرہ سی ، استقبالی

بش اون سنہ دہری ساحۂ عالمہ تحدیاب اولان احوال ووقایعہ برنظر عمومی عطف ایدنلر ، هنوز ادراک ایتدیکمز یکرمنجی عصر میلادی مبادیسنک ، تاریخ عالمہ تحولات عظیمۂ اساسیہ حصولہ کتیرہ جک بعض خوارقہ منشأ ومصدر اولدیقنہ حکمدہ تردد ایلزلر . فی الحقیقہ بوکون بشریت ، بری سیاسی ، دیکری مدنی ایگی مهم انقلاب قارشیسندہ بولنیور .

انقلاب سیاسی بی اوج سنہ اول ، مملکت مزده مشروطیت ادارہ بی اعلان ایتک صورتیلہ بزشرقلیلر وجودہ کتیردک . هیچ شہہ یوقدرکہ شمعی یه قدر برنوم ابدی یه طالمشگی بی حس وحرکت طور مقده اولان شرک ، فراش کران خوابندن بردنبرہ فرلایہرق قامتخای بیداری اولسی . آلتیوز سنہ دہری مطلقیت ادارہ ایله مألوف اولان ملت عثمانیہ نك ، حالت احتضارده بولندی بی فرض ایدیلہرک لوازم تدفینہ سنک تہیہ ایدلیدیکی ، مقاسمۂ مخلفاتی اسبابنہ بیلہ تشبث اولندی بی بر صرہده بردنبرہ سیلکننہرک مأمول ایدلیہ جک برطرز وشکلده ، مابہ الاعتلا ی اقوام اولان اصول مشورت ومشروطیتی قبول و تطبیق ایلسی ، تاریخ عالمہ یکی بر دورہ آچہ جق ،

بر فصل جدیدہ مبدأ تشکیل ایلہ جک وقایع عظیمہ سیاسیه دندر . چونکہ مشروطیت عثمانیه نلک اعلانی، بر مریض موت قرینک بر آندہ اکتساب بر و تامل ایلسی، اظهار و اثبات زندگی ایتیمی قییلندن بر حال، یعنی « بعث بعد الموت » شبیه بر خارقه در . عثمانیلرلک دورہ مشروطیتہ کیرمسی، اورویانلک عصر لر دنبری الکیوک سرمایہ تفاق و شقاقی، الکیوک وسیلہ اطفای احتراصات و اغراضی اولان شرق مسئلہ سنلک، مبدأ اورته دن قالقمسی، ناصیه مقدراتنه ابدی بر حکم انقراض چکلشمش ظنن ایدیلان شرقلک تازه حیات بولمسی، سیاسیات جهانده تاثیر عظیمی اوله جق یکی و نفوذلی بر عاملک ظهوری، دول معظمه میانہ ذی سطوت و مکتب یکی بردولنلک دها دخولی و عالم اسلامک یکانہ استنادکاه سلامت و نجاتی اولان مقام خلافتک تقویہ یدانی دیمکدر . واقعا اوچ سنه دنبری عروق دولته نفوذ ایدہ رک، اعلان مشروطیت ایلہ برابر ملتہ ترتب ایدن شان و شرفی تلویث ایدن درت بش بدطینت و آنلرہ پیرو اولان بش اون جاهل و غافلک اثر اخات و یا بلاهت اوله رق زورله تولید ایلدکلری احوال حاضرہ کوکلرہ بر طاقم عواقب مدہشہ احتمالاتی احساس ایتمکدن خالی قالمایور . فقط نده اولسہ، یعنی مشروطیت ایستر مملکتک موجب اضمحلالی اولسون، ایستر ملتی، قبلہ آمال امت اولان شہراء فوز و فلاحہ سوق ایلسون، ہر حالده عثمانیلر طرفندن بوندن اوچ سنہ اول وجودہ کتیریلان انقلاب اداره نلک، ۱۷۸۹ دە کی فرانسر اختلال کیری ایلہ بدأ ایلان ازمئہ حاضرہ تاریخیہ ختام ویرہ رک بردورہ جدیدہ کشاد ایدہ جکی، تاریخک منقسم اولدینی فصول اصلیه اربعہ یہ یکی بر فصل علاوہ ایلہ جکی محققدر . مع مافیہ بز مشروطیت اداره نلک، الیوم معروض بولندیلمز خارجی و داخلی بونجہ غوائلہ، بالخاصہ پای تختہ ارانہ آثار ایدن لوئیات و سیئات اخلاقیہ رغماً مملکت ایچون ہممہ حال بادی، فلاکت اوله جقنہ بردرلو قائل اولہ میورز، بالعکس ملتی اسکی سطوت و شانہ رشک آور اوله جق بر مرتبہ اعتلا و تکملہ ایصال ایدہ جکنہ قانع بولنیورز و احوال حاضرہ نہ درجہ لرده آمید فرسا، نہ قدر یأس و فتور آور اولسہدہ ینہ بزم ایچون چارہ فوز و نصرتک، امکان نجات و رفعتک بستیون مفقود اولدیقنہ حکم ایدہ میورز .

چونکه، «گوچوک بر عشرتدن جهانگیرانه بردولت چيقاران»، تاريخده يکي بردور
کشاد واحداني شرفي بوندن دها درتيوز الی سنه مقدم فتح قسطنطينه ايله احراز
ايليان، شمدي به قدر نيجه معرکه لرده نيجه خوارق بسالت وفداکاری
کوسترمه عثمانلير، البت فلاکت حاضرمدن دخی چاره خلاص بوله جقلم، البت
قوجه بر ملتي منافع مستکرمه شخصيه لرینه آلت ايتمکدن، اغراض و منافعات
منفوره ذاتيه لرینه قربان ايتلکدن حيا ايتيان اوج بش مفسد و مغفلک سيمای
ملولرندن رفع نقاب ریا ايله کنديلرینه مستحق اولدقلمی ضربه نکالی اينديرم جکلر،
البت وطنی حقیقی شهراہ امنیت و سلامته سوق ايليه جکلر، البت اوتوز ميلیون
نفوسدن عبارت برملت معظمه ني قيد اسارت و تابعیت اجانبه دوشمکدن وقایه ايله جکلر،
البت «قبر اصحابه می دوکدير ميه جکلر ۱»، البت جوامع و مساجدی مذبله ياپدير ميه -
جقلم، البت «محرابلر مزه صنم دیکدير ميه جکلر ۱»، البت مقابر اجدادی پای
خيول مستوليانه چکنتميه جکلر، البت والده لر مزك، زوجه لر مزك، همشيره لر مزك
عفت و عصمتلريني يد اعدای دينده چاک چاک ايتدير ميه جکلر، البت قبه اسماني مظلوم آم
وافغانی ايله ايکلتدير ميه جکلر، البت و البت بو اعصار ديده دولتی تهلكه انقراض
وانقسامدن قور تاراجقلم و تاريخك باشلامقه اولان دوره جديده سنه اضمحلال

[۱]

دی که یاربی ! بوحسینکدر .
شو مبارک حبيب ذی شانک
شو کفتمز یاتان شهیدانک
کیمی بدرك کیمی حنینکدر .
نازه لفسونمی قانی یاره لری ؟
می دوکیلسونمی قبر اصحابه ؟
یاقیشیری صنم شو محرابه
حاجی قونسون بدل میزانه ؟
دینکک قالمسونمی بر اثری ؟
آدم اولادی بر طاقم جانی
سندن السونمی نارشیطانی ؟

عثمانی دکل ، فقط فلاح و نجات عثمانیانی ، ابتداء و ابتصار اسلامیان مبدأ تشکیل ایلمکه موفق اوله جقلردر . چونکه بز عثمانیلر :

« . . اول عالی نهادنر که میدان حمیده »

« بزہ خاک مزار اھون گلور خاک مذلتدن »

چونکه بز

« . . اول نسل کریم دودۀ عثمانیانر کیم »

« شخردر سراپا مایه من خون شهادتدن »

و چونکه بز کبی آلتی یوز سنه در فلکک نیجه گرم و سردینه کوکس کرمش ،
نیجه عقبه لرینی آتلاشمش برملته بویله کونلرده :

« فلکدن انتقام آلمق دیمکدر اهل ادراکه »

« ایدوب تزیید غیرت مستفید اولمق فلاکتدن »

ترانه سنی وردزبان ایدینه رک استخلاص وطن ایچون برعزم مردانه ایله چالیشمق
یا قیشیر .

تاریخ عالمده ، ترقیات فنیہ اعتباریله ، یکی بردوره کشاد ایدہ جک اولان
انقلاب مدنی یه کلنجہ اوده بوکون ، ضربک تکملات علمیہ و فکریہ سنک برمحصله سی
حکمنده بولنان « طیاره جیلک » ایله حصول پذیر اولمقدہ در .

تعریف مجملی « هوادن آغیر آلتلر ایله طیران ایتمک ، هوا یه تحکم ایلمک »
دن عبارت اولان طیاره جیلکک ، عالم علم و معرفتده شمدیکی آلدینی شکل بالنسبه
چوق یکی اولقله برابر ، مسئله نک زمان ظهوری پک اسکی ، عادتاً خلقت آدم قدر
قدیمدر . فی الحقیقه تاریخ مدنیت تدقیق ایدیلہ جک اولورسه ، آباء واجداد مزک
اویله شمندوفرلری ، واپورلری ، اوتوموبیللری ، حتی آزابہ لری بیله تخیل و تصور دن
پک بعید بولندقلری ازمنه عتیقه ده بالعکس قوشلر کبی هوالرده بران اولمق ارزو

و هوسنك ذهنلرني اشغال ايلديكي ، بوامل و غايه يني حصوله كتير مك ايچون چاليشدقلى كوريلور .

ايشته بنى بشرلك علم و فن نامنه ايلك تشبثنى تشكيل ايدن بو طيران مسئله سنك ، شمدي به قدر وقوع بولان بونجه تجارب و تشبثاته ، صرف ايديلان بونجه همتلره ، غيرتله رغماً احتمالك طوتيلان يولك ، تجربه لره اساس اتخاذا ايديلان اصولك يا گلشلفندن ، و احتمالك روى زمينده وقوعه كتيره چكي تحولات عظيمه اعتباريله وقت مرهوسندن اول چيز حصوله چيتمسي قابل بولمديغندن طولاني ، آنچق شوايچنده بولمديغنز يكر منجى عصرلك مباديسينده صورت قطعيده حل ايديله يلك امكاني حاصل اولمشر .

طياره جيلك مسئله سنك بوكون اهميتي هر درلو تعريفك فوقنده اولوب ، طياره لر شمديكي سير سريع ايله ترقى و تكملده دوام ايدمك اولورسه بشريت ايچون بر دوره مهمه جديده اچيله چقنده شبه اولنه ماز . حتى وقتيله فن طباعتك اختراعى - ترقيات فكريه بشريه به يكانه سائق اولان علم و معارفك انتشاريني تايمين ايتمش اولمق اعتباريله - تاريخ عالمي ايكي به آيره چق حادثندن عدايدنلر اولديني كچي شمديده طياره جيلك مسئله سنك حلى ، تاريخ مدنيتي ، برى طياره لردن اولكي وديگرى ده اوندن صكرمكى زمانه شامل اولمق اوزره ايكي بيوك دوره به تقسيم ايدمك چكي محق كورلمكده در .

حقيقت حالده هوانن آغير ما كنه لرله طيران امكاني تماميله حاصل اولديني وقت عالم بشريته بر بيوك انقلاب حصوله كله چك و مناسبات و روابط بين البشرده تحولات كلييه تحدث ايدمكدر . فرانسه مشاهير علماسندن متوفى موسيو (مارسه لن به رتولو) بوندن بش آلتى سنه مقدم هنوز طياره لر ايله پرواز قابل اولمديني بر صروده تكملات عليه وقتيه نك نوبنو ساحه حصوله كتيرديكي كشفيات و اختراعاتك هيئت اجتماعيه من اوزرنده كي تاثيراتندن باحث بر مقاله سينده « يارين يا خود اوبر كون ترقيات ميخانيكيه ، كيميو به و حكميه نك مزج و توحيدى سايه سينده مهندس لر شهبه سنر جو هواده طيار ما كنه لرى ايستدكلرى كچي سوق

و اداره یولنی بوله جقار . هواده بوصورتله سیر و سفر مسئله سی دأره و همیات و خیالات بشریه دن جیقوبده ساحه امکانه داخل اولدینی زمان عجیبا تجارت عالم ، کرکار ، ماسبات بین الملل ، خصوصات عسکریه وملکیه نه کبی تحولات و تبدلات اساسیه عظیمیه دوچار اوله جقدر ؟ « دیمش و بو مسئله نك نه درجه لر قدر اهمیتله تلقی ایدلمسی لازم کلدیکنی شوافادات استفهامکارانه سی ایله آکلامتی ایسته مشدی . فی الواقع بز هوایه تحکم ایله که مرفق اولدیلغز ، یعنی سطح زمینده شمندوفرلر ، اوتوموبیللر ، کیملر ، واپورلر ایله تأمین ایلدیکمز مواصله و سیری جو هواده دخی عین سهولتله حصوله کتیره رک آهنین آلات طیرانی امرمز رام ایلدیکمز آندن اعتباراً علمده جدآ پک بیوک و واصل اوله بیله جکی حد و غایه نك شمیدن ته ور و تعینی مستحیل برطاقم انقلابات عظیمیه چیغیر آچیله جنی بی اشتباه بولمقده در . حتی بوانقلابات او قدر اساسلی اولمق احتمالی واردرکه مثلاً ترک تسلیحات تکلیفی ، صلح قونفرملری تشکیلی ، دائمی صلح محکمه لری احدانی صورتیله بوگون بر درجه یه قدر تأمینده جالیشلق ایستنبیلان (صلح و مسالمت عالم) مسئله مهمه سی کندی کندی نه حل اوله رق بنی بشرک الک بیوک اسباب فلاکت و خرابیسنندن اولان معادات و منافسات شخصیه و قومیه ، بلکه اخوت و مودت عمومیه تحویل ایله رک « بنی آدم اعضای یکدیگرند » دستور معروف واملنوازینک نهایت ملل و افرادک پینده جایگیر تأسس اولدینی گوریله جقدر .

چونکه معلومدرکه خلقت آدم و تشکل اقوامدن بری انسانلر روی زمینده بعضاً جنسیت و ملیت اعتباریله و بعضاً دخی بر قوم غالبک تحکم جبارانه سی نتیجه سی اوله رق حدود نامیله بر طاقم خطوط موهمه چیزه کلشیلر و بونلرک دأره سی ایچنه قیانه رق کره ارضی پایلاشمشلدردر . ایشته بنی آدم آره سنده شمیدی به قدر افتراقه الک زیاده بادی اولان ، چیزلدیجی آندن اعتباراً طرفینده کی اقوامی یکدیگرینه خصم جان و دشمن بی امان ایدن و او چیزکیدن برقاریش طویراغک طرف دیگره یکجه مه سی ایچون بعضاً نیجه بیوک حربلره وسیله ظهور اوله رق ، نیجه بیکارجه وجود بشرک خاک هلاکه سرلمسنی ، نیجه خاغانلرک سونمسنی ، نیجه پدر و والدلرک

تا بختام عمر ماتمکیر خسران و ملال اولسنی ، نیجه کینج قادینلرک حامی و معینسر ،
 نیجه یاور و جقلرک بیکیس و یتیم قالمسنی انتاج ایدن ، شان انسانیتہ تا ابدشین اوله جق
 نیجه مخاصمات و مقاتلات خونریزانه سببیت و یرن . نیجه مهوره لری خرابه زاره
 چورن . نیجه بلدانی خاک ایلہ یکسان ایدن و مع مافیہ بونجه کلفت و غیرته رغماً
 ینہ اعتباری و بناء علیہ هر آن وزمان قابل تحول و تغیر اولان هپ او خطوط
 موهورمه در . صوگ عصرلرده ایسه حدودک اهمیت بسبتون آرتمش و عادتاً
 هر مملکتک جبل حیاتی عدایدله بیلہ جک برحاله کلشدر . چونکه بوکون حیات
 اقوامک یکانہ غداسی تجارت اولدیقه نظراً بتون حکومتلرک باشلیجه مساعیسی
 تزید و توسیع تجارت ملیہ اسبابنک تأمینہ مصروف اولمقدہ در . بواسباب
 و سائلک استحصالی ایسه ، حدودلرک محافظه سنہ وابسته بیلندیکندن بوکون
 اقوام مدنیہ حدودلرینک تحکیم و تقویہ سنی هر شئیته تقدیم و ترجیح ایدہرک بری
 اولان حکومتلر کندی اراضیسنی قومشوسنک الکاسندن فصل و تفریق ایدن
 حدود اوزرنده آهین سدلر ، چلیک قلعهلر وجوده کتیرمش ، حکومت بحریه محافظه
 سواحل ایچون سیار قلعهلر انشا ایلشدر .

[مابعدی کله جک نسخه ده]

ابوالضیا زاده
 ع . ولید

